

גבולות היחידה: חומש דברים, פרק ח' פס' ז'-י'**נושא היחידה: טוב הארץ****מספר שיעורים: 2****כתבה: רינת שיק****כללי:**

בארבעת הפסוקים הללו, מתארת התורה את מעלות ארץ ישראל - ארץ מלאה כל טוב שהיושבים בה לא חסרים דבר. לאחר ההנאה מטוב הארץ, יש להכיר טובה לקב"ה על המתנה המופלאה שנתן לנו.

שתי אפשרויות בהמשך השיעור: למורה שבוחר בסעודת "אמנים" - יש לחלק את המצרכים לסעודה בין התלמידים יומיים לפני השיעור.

פתיחה:

המורה תיכנס לכיתה עם קופסה עטופה יפה כמו מתנה. תוך כדי החזקת המתנה, המורה תשתף בסיפור אישי על מתנה יקרה לה במיוחד שקיבלה, ובסיום - תזמין תלמידים נוספים להחזיק את "המתנה" ולספר על המתנה הכי נפלאה שהם קיבלו.

עיון בפסוקים:

חמישה סוגי טובות נקבצו בארץ ישראל, ובכל אחד מהם נאמרה המילה: "ארץ". על כן, נבקש מהתלמידים לאתר מילה החוזרת כמה פעמים לאורך הפסוקים ("ארץ"). נסביר את המושג "מילה מנחה" – מילה החוזרת כמה פעמים, שחזרתה מבטאת מסר חשוב.

ראינו כי המילה המנחה היא המילה "ארץ", ואכן כל פעם שכתובה מילה זו, ישנו תיאור של מעלה אחרת בארץ ישראל¹.

נתחלק לשבע קבוצות שונות על פי החלוקה הבאה:

- קב' א' - פתיחה: פס' ז': "כי ה' אלוקיך מביאך אל ארץ טובה".
- קב' ב' - המשך פס' ז': "ארץ נחלי מים עיינות, תהומות יוצאים בקעה ובהר".
- קב' ג' - פס' ח': "ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון".
- קב' ד' - פס' ח': "ארץ זית שמן ודבש".
- קב' ה' - פס' ט': "ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם, לא תחסר כל בה".

¹ קריאה זו היא ע"פ פירוש הספורנו לפסוקים - מובא בפרק ההרחבות.

קב' ו' - פס' ט': "ארץ אשר הרריה ברזל ומהרריה תחצוב נחושת".
קב' ז' - פס' י': "ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלוקיך על הארץ הטובה אשר נתן לך".

על כל קבוצה להעתיק את הפסוקים או את חלקי הפסוקים שקיבלה, ולנסח במילים שלה את טוב הארץ המוזכר.

נסכם:

פס' ז' מתאר שבח כללי, והוא הכותרת. שבחי הארץ המפורטים בפסוקים הם: מקורות מים, ארץ עם יבול טוב של תבואה ופירות, ארץ שנותנת שמן טוב ודבש משובח, ארץ שבה תתפרנס בכבוד, ארץ שיש באדמתה מחצבים. פסוק י' הוא סיכום, ולכן השבח הוא שוב כללי.

נשאל: כמה מתנות נתן ה' לעמו בארץ ישראל (חמש)? האם ניתן בכלל לכמת שפע כזה? האם אנחנו נהנים מהשפע הזה? מה מתחייב שנעשה לאור כל השפע הזה? להודות לה'. ואכן, חז"ל למדו מפסוק י' את חובת ברכת המזון, שבה אנו מודים לה' על הארץ שנתן לנו ועל כל השפע והמזון שהוא נותן לנו בכל עת.

כדי לחוש את שבח הארץ באופן חווייתי, ניתן לבחור באחת מבין שתי האפשרויות הבאות. כל מורה מוזמן לערוך את הבחירה ע"פ ההתאמה לכיתתו.

1) נפרוש גליל נייר ארוך על רצפת הכיתה. כשברקע שירי ארץ ישראל, נבקש מכל התלמידים לשבת סביב הגיליון, ונחלק מכחולים, צבעי גואש, צבעי מים, עיתונים, דבק, מספריים ועוד. יחד נצייר תרשים של ארץ ישראל, ועליו כל אחד יוסיף ציור, מילה או תמונה מעיתון, שקשורים לשפע ולטוב שיש בא"י.

2) נערוך שולחן ארוך בכיתה, ונקיים מעין סדר ט"ו בשבט – היינו, ארוחה שמורכבת כולה מטוב הארץ – לחמים, ענבים, מיץ ענבים, ועוד מפירות שבעת המינים. הדגש בסעודה זו יהיה על הברכות הראשונות ועל ברכת "על המחיה".

הצעות להמחשה:

- 1) חפץ ממחיש לפתיחת השיעור - בכניסת המורה לכיתה.
- 2) סיפורים אישיים – בתחילת השיעור, לאחר שהמורה תספר על מתנה שהיא בעצמה קיבלה.
- 3) קריאה מחולקת של הפסוקים לאחר הפתיחה.
- 4) יצירה או סעודת אמנים – החלק האחרון של השיעור.

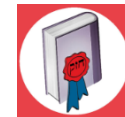
מסרים והפנמה:

1. ארץ ישראל טובה ומשובחת - הקב"ה העביר אותנו במסע במדבר כדי להביאנו אל ארץ מלאה מתנות ושפע.
2. עלינו ליהנות מאותו השפע ולהודות לה' על טוב הארץ.

סיכום:

בשיעור הקודם ראינו כי המדבר והקשיים בו, היו רק הכנה למתנה הנפלאה שנקראת ארץ ישראל. בפתיחת השיעור, שיתפנו בסיפורים אישיים על מתנות "שוות" שקיבלנו. האם זכרנו להודות עליהן? התורה מצווה אותנו ליהנות מהשפע, אך גם לברך עליו. נדגיש: גם על המתנה והשפע בארץ ישראל נדרשת עבודה של האדם - לנטוע, לחצוב ועוד, וזה עלול להיות קצת מסוכן. את הסיכון נראה בשיעור הבא.

אם בחרנו ביצירה - נתלה את היצירה הכיתתית, ונבקש ממתנדבים להכין כותרת מפס' ח': "ארץ חיטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון, ארץ זית שמן ודבש".

הרחבות:

נחלק את המקור הבא לתלמידים, ונעבוד בחברות על השאלות המצורפות:

ספורנו לפסוקים ז'-ט':

אל-ארץ טובה. שְׁנִקְבְּצוּ בָּהּ מִיְּמֵי הַטּוֹבוֹת שְׁלֹא יִקְבְּצוּ בְּגִלְלֵי זֹלָתוֹ. וְסִפֵּר חֲמֹשֶׁת מִיְּמֵי הַטּוֹב, וּבְכֹל אֶחָד מֵהֶם אָמַר "אֶרֶץ". הַרְאֵנוּ, הוּא אֶרֶץ נִחְלֵי מַיִם עֵינַת וְתִהְיֶה, לֹא מֵי יְאֻרִים וְאֶגְמִים הַרְעִים, עַל הַפֶּה "וְהַמַּיִם רְעִים, וְהָאֶרֶץ מְשַׁקֵּלֶת" (מלכים ב, יט). הַשְּׁנֵי הוּא אֶרֶץ חֹטָה וְשֹׁעֵרָה. הַצְּרִיכִים לְמַזוֹן. (השלישי - הוֹסֵפָה שְׁלֵי) אֶרֶץ-זֵית שְׁמֵן וְדָבָשׁ. שֶׁהֵם מַעֲדֵנֵי מֶלֶךְ. הַרְבִּיעִי אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְפַּנֵּת תֹּאכַל-בָּהּ לֶחֶם. שְׁיִמְצְאוּ בָּהּ מַעוֹת

בְּזוֹל, כְּאִמְרוֹ "וַתִּמְלֵא אֶרְצוֹ כֶּסֶף וְזָהָב, וְאִין קֶצֶה לְאַצְרֵתִיו" (ישעיה ב, ז) ...הַחֲמִישִׁי הוּא
אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבִיָּהּ בְּרָזָל. שָׂבָה נִמְצָא רַבּוּי אֲבָנִים קָשׁוֹת וּבְהִירוֹת, יְפוֹת וְטוֹבוֹת לְבָנִין.
תִּחְצַב נְחֹשֶׁת. נְחֹשֶׁת, וְהוּא הַבְּרָזָל הַטּוֹב שֶׁהוּא בְּהִיר וְנְאוֹת לְבָנִין וְכִלִּים.

- א) מה מיוחד בגליל (=אזור) הארץ, שאין באזורים אחרים?
ב) כמה מיני "טוב" יש בארץ, לפי הספורנו? כתבו אותם במחברתכם.
ג) מתי בפעם האחרונה נפגשתם ב"טוב הארץ"? תארו את הנסיבות ואת התחושה שלכם מול אותו הטוב.

נסכם ביחד על הלוח:

הספורנו מונה חמישה מיני טובות האמורים בפסוקים ביחס לארץ ישראל, וכל אחד ממיני הטובות מתחיל בפסוק מהמילה: "ארץ".

מיני הטובות בארץ הם:

1. יש בה מים טובים.
2. יש בה מזון.
3. יש בה גם מעבר למזון הפשוט- מעדני מלך.
4. ניתן למצוא בה כסף בקלות.
5. יש בה הרבה אבנים שטובות לבניין.

נדגיש: מה שמיוחד בארץ ישראל, הוא העובדה שכל השפע הזה מתקבץ בחלקת אדמה אחת: נופים שונים לחלוטין מהצפון עד הדרום, מים ומחצבים, אוכל בסיסי ומעדנים.